

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет економіки і менеджменту
Кафедра економіки та підприємництва

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Економіка і організація агроформувань і сільських територій
(вибірковий)

Реалізується в межах освітньої програми «**Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**»

за спеціальністю **076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**

на **1 (бакалаврському) рівні** вищої освіти

Розробник: _____ Башлай С. В., к.е.н., доцент, доцент кафедри
(підпис)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри економіки та підприємництва	протокол від «_____» _____ 202__ р. № _____
	Завідувач кафедри _____ Терещенко С. І. (підпис)

Погоджено:

Гарант освітньої програми _____ Терещенко С. І.
(підпис)

Декан факультету, де реалізується освітня програма _____ Строченко Н. І.
(підпис)

Рецензія на робочу програму (додається) надана: Ковбаса О. М.

Ковальова О. М.

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації _____ (_____
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: «_____» _____ 202__ р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри економіки та підприємництва	Завідувач кафедри економіки та підприємництва	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Економіка і організація агроформувань і сільських територій			
2.	Факультет/кафедра	Економіки і менеджменту / економіки та підприємництва			
3.	Статус ОК	Вибірковий			
4.	ОК може бути запропонований для	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»			
5.	Рівень НРК	6-й			
6.	Семестр та тривалість вивчення	7 семестр, 1-15 тижні			
7.	Кількість кредитів ЄКТС	4			
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота (заняття) - 60		Самостійна робота	
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні	60/104
		30/8	30/8	-	
9.	Мова навчання	Українська			
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Доцент кафедри економіки та підприємництва, кандидат економічних наук (PhD) Башлай Сергій Вікторович			
11.1	Контактна інформація	serhii.bashlai@snau.edu.ua ; ауд. 403а-е.			
11.	Загальний опис освітнього компонента	Освітній компонент, зміст якого формується із економічних та підприємницьких аспектів, на основі об'єктивних законів розвитку природи й суспільства, вивчає закономірності раціональної побудови, організації та економічно ефективного ведення виробництва в аграрних формуваннях та їх об'єднаннях з метою одержання максимального прибутку. Академічний курс висвітлює економічні засади використання продуктивних сил, організацію виробничих процесів, аналіз і планування економічних результатів виробництва та реалізації продукції агроформувань.			
12.	Мета освітнього компонента	Набуття студентами теоретичних і практичних знань з економічних та організаційних засад функціонування формувань в аграрній сфері та з урахуванням особливостей розвитку сільських територій; встановити, як об'єктивні економічні закони суспільства слід використовувати в практичній діяльності, визначати розміри, темпи, пропорції у розвитку аграрного виробництва в умовах ринкової економіки.			
13.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на вивченні мікроекономіки, економіки підприємства, регіональної економіки 2. Освітній компонент є основою для економіки і фінансів підприємства, виробничої економіки			
14.	Політика академічної доброчесності	Дотримання засад політики академічної доброчесності реалізується на засадах положень «Кодексу академічної доброчесності Сумського НАУ» Списування – завдання не зараховується. Використання заборонених засобів під час контрольних засобів – відповідь не зараховується. Плагіат – завдання не зараховується.			
15.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1923			

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Як оцінюється РНД
ДРН 1. Знати сутність і місце аграрних формувань в системі господарювання; організаційні засади побудови агроформувань та організаційно-правові особливості створення і функціонування сучасних адміністративно-територіальних одиниць в Україні	Тести множинного вибору
ДРН 2. Розуміти особливості організаційної побудови складних сучасних типів формувань (корпорацій, холдингів, кластерів тощо).	Тести множинного вибору, виконання есе
ДРН 3. Оцінювати рівень ресурсозабезпеченості агроформувань, розраховувати показники ефективності використання різних видів ресурсів	Тести множинного вибору, розрахункові завдання
ДРН 4. Застосовувати практичні підходи щодо ефективного використання та обґрунтовувати розміри плати (у тому числі орендної) за використання природних ресурсів (землі, води)	Розрахункові завдання
ДРН 5. Розуміти порядок формування витрат та обчислювати собівартість виробленої та реалізованої продукції	Тести множинного вибору, розрахункові завдання
ДРН 6. Аналізувати фінансово-економічні результати діяльності агроформувань та рівень їхнього впливу на соціально-економічний стан сільських територій	Тести множинного вибору, розрахункові завдання

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу						Рекомендована література
	Аудиторна робота				Самостійна робота		
	Лк		П.з / семін. з				
	ден.	заочн.	ден.	заочн.	ден.	заочн.	
Тема 1. <i>Аграрні формування в сучасній системі господарювання</i> 1. Агропромислова інтеграція та її суть. 2. Стадії агропромислової інтеграції, їх суть і особливості. 3. Рівні агропромислової інтеграції та їх принципова відмінність. 4. Економічна сутність та особливості створення агроформувань. 5. Види та типи аграрних формувань. 6. Галузеві інтегровані господарські структури.	4	2	6	-	10	18	Основна: 1, 2, 4, 5, 7, 10 Додаткова: 2, 3, 5

<p>Тема 2. <i>Організаційні аспекти побудови агроформувань</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організаційна побудова та структура сучасних агроформувань. 2. Організаційно-управлінський підхід до побудови агроформувань 3. Організаційні особливості агрохолдингів. 4. Економічний зміст та передумови створення і формування агрохолдингів. 	4	2	4	-	12	18	<p>Основна: 1, 2, 4, 7, 9-11, 13</p> <p>Додаткова: 1, 2, 5</p>
<p>Тема 3. <i>Ресурсне забезпечення агроформувань та сільських територій</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Матеріально-технічні ресурси та джерела їх формування. 2. Показники ресурсозабезпеченості агроформувань 3. Земля як природний актив і як економічна категорія. 4. Оцінка земель та її види. 5. Сутність і класифікація біологічних активів. 6. Методичні аспекти оцінки біологічних активів за справедливою вартістю. 7. Поняття, класифікація та структура трудових ресурсів. 8. Продуктивність праці, методи її визначення, шляхи підвищення. 	6	-	4	2	10	18	<p>Основна: 1-8, 10, 13</p> <p>Додаткова: 1, 4-6</p>
<p>Тема 4. <i>Організація інноваційної та інвестиційної діяльності агроформувань, інвестиційна привабливість територій</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасні концепції організаційного розвитку підприємств. 2. Реінжиніринг бізнес-процесів. 3. Економічна сутність, класифікація та структура інвестицій. 4. Організація процесу інвестиційної діяльності. 	6	-	6	2	8	18	<p>Основна: 3, 4, 7, 10, 12</p> <p>Додаткова: 1, 3-5</p>

5. Економічна сутність, класифікація та структура інновацій в агроформуваннях. 6. Організація процесу інновацій сільських територій							
Тема 5. <i>Економічні механізми діяльності агроформувань</i> 1. Поняття економічного механізму та його складові в агроформуваннях. 2. Внутрішньоекономічні відносини і регулятори в агроформуваннях. 3. Планування в системі економічного механізму та його особливості а агроформуваннях. 4. База планування, особливості її вибору в агроформуваннях.	4	2	4	2	12	16	Основна: 1-4, 9, 10, 13 Додаткова: 1, 4
Тема 6. <i>Витрати і фінансово-економічні результати діяльності агроформувань</i> 1. Поняття і класифікація витрат в аграрних формуваннях. 2. Планування і калькуляція собівартості продукції. 3. Формування доходів агроформування. 4. Визначення фінансових результатів діяльності. 5. Показники оцінки фінансово-економічного стану. 6. Визначення ефективності функціонування сільських територій	6	2	6	2	8	16	Основна: 1-6, 10-12 Додаткова: 1, 3-5
Всього	30	8	30	8	60	104	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання	Кільк-ть годин	Методи навчання	Кіль-ть годин
ДРН 1. Знати сутність і місце аграрних формувань в системі господарювання; організаційні засади побудови агроформувань та організаційно-правові особливості створення і функціонування сучасних адміністративно-територіальних одиниць в Україні	Лекція, практичне заняття, обговорення актуальних питань	10	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка презентацій та есе	10
ДРН 2. Розуміти особливості організаційної побудови складних сучасних типів формувань (корпорацій, холдингів, кластерів тощо).	Лекція, практичне заняття, презентації	10	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка есе	10
ДРН 3. Оцінювати рівень ресурсозабезпеченості агроформувань, розраховувати показники ефективності використання різних видів ресурсів	Лекція, практичне заняття, дебати	12	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань	10
ДРН 4. Застосовувати практичні підходи щодо ефективного використання та обґрунтовувати розміри плати (у тому числі орендної) за використання природних ресурсів (землі, води)	Лекція, практичне заняття, обговорення актуальних питань	8	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань	10
ДРН 5. Розуміти порядок формування витрат та обчислювати собівартість виробленої та реалізованої продукції	Лекція, практичне заняття	12	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань	10
ДРН 6. Аналізувати фінансово-економічні результати діяльності агроформувань та рівень їхнього впливу на соціально-економічний стан сільських територій	Лекція, практичне заняття	8	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань	10

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Презентація	5 балів / 5 %	Протягом семестру
2.	Есе	20 балів / 20 %	До 5 тижня
3.	РЗ 1 (розрахункове завдання)	25 балів / 25 %	До 7 тижня
4.	РЗ 2 (розрахункове завдання)	25 балів / 25 %	До 14 тижня
5.	Тестування	25 балів / 25 %	Протягом семестру

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Презентація	<1 балу	1-2 бали	3-4 бали	5 балів
	Завдання не виконано	Завдання виконано в обсязі до 5 робочих слайдів за навчальними матеріалами, окремі складові (назви елементів, висновки) відсутні	Виконано усі вимоги до завдання, але відсутні власні висновки	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, наведені власні висновки та пропозиції
Есе	<12 балів	12-14 балів	15-18 балів	19-20 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
РЗ 1	<10 балів	10-15 балів	16-20 балів	21-25 балів
	Завдання не виконано (методика та відповіді неправильні)	Хід виконання вірний, але наявні суттєві помилки, відповіді, в основному неправильні	Завдання виконано, але існують несуттєві помилки	Завдання повністю виконано. Помилки відсутні
РЗ 2	<10 балів	10-15 балів	15-20 балів	21-25 балів
	Завдання не виконано (методика та відповіді неправильні)	Хід виконання вірний, але відповіді, в основному неправильні	Завдання виконано, але існують несуттєві помилки	Завдання повністю виконано. Помилки відсутні

5.2. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Тестування в Google Forms	На кожному практичному занятті (вступний контроль)
2	Самооцінка знань в програмі Mentimeter	По закінченню кожної теми
3	Виконання завдань за допомогою додатку Microsoft Excel	Під час виконання практичних завдань
4	Письмовий зворотний зв'язок на есе	Протягом 1 тижня після виконання
5	Усний зворотній зв'язок від викладача та студентів після презентації	Під час виконання завдання

5.3. Шкала оцінювання (підсумкова) – загальноприйнята для Університету:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою (при заліку)
90 – 100	зараховано
82-89	
75-81	
69-74	
60-68	
35-59	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1 Підручники, посібники:

1. Економіка і організація агропромислових формувань: навч. посіб / Дем'яненко С.І., Хорунжий М.Й. та ін. Київ, КНЕУ, 2015. – 304 с.
2. Березін О.В., Л. М. Березіна. Економіка і організація агропромислових формувань: навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни студентами напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства» за КМСОНП ПУЕТ. Полтава: ПУЕТ, 2016. 134 с.
3. Білоножко В. Я., Мостов'як І. І., Карпенко В. П. Аграрна економіка: навч. посіб. Умань: Видавець «Сочінський М. М.», 2016. 418 с.

6.1.2 Методичне забезпечення:

4. Економіка і організація агропромислових формувань : конспект лекцій / Уклад.: Ю. С. Наумко, Т. А. Клочко. Суми : СНАУ, 2020. 122 с.
5. Мазій І. М. Економіка і організація агропромислових формувань: конспект лекцій для студентів 4 (2-ст) курсу напряму підготовки 0305 «Економіка та підприємництво» денної та заочної форм навчання. Суми, 2016. 164 с.
6. Мазій І. М. Економіка і організація агропромислових формувань: методичні вказівки для виконання практичних завдань та самостійної підготовки для студентів 4 (2-ст) курсу напряму підготовки 0305 «Економіка та підприємництво» денної та заочної форм навчання. Суми, 2016. 147 с.
7. Організація і планування діяльності аграрних формувань : конспект лекцій. Іллінці. 2020. 110 с.
8. Організація та планування виробництва в агропромислових підприємствах: конспект лекцій / за ред. С. Л. Дусановського. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 241 с.

6.1.3 Інші джерела:

9. Андрійчук В. Г. Капіталізація сільського господарства: стан та економічне регулювання розвитку: монографія. Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2017. 216 с.
10. Концептуальні засади розвитку аграрної сфери та сільських територій України : кол. моногр. / за ред. М. О. Кизима. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2020. 280 с.
11. Верховна рада України. Офіційний веб-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://rada.gov.ua>.
12. Урядовий портал. Єдиний портал веб-портал органів виконавчої влади України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua>.
13. Однорог М. А., Рибак Н. О., Житник Т.П. Економіка і організація агропромислових формувань у процесі збереження капіталу підприємства. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління.* 2020. Том 31 (70). № 6. С. 132-136.

6.2 Додаткові джерела:

1. Аграрний сектор України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://agro.ua.net>.
2. Башлай С. В. Аграрний бізнес України в контексті сталого економічного розвитку. *High scientific goals '2020* : Сборник тезисов. Минск: Ёлнать, 2020. С. 23-26.
3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Економіка аграрного виробництва : навчально-методичний посібник для проведення практичних занять та самостійного вивчення дисципліни / уклад. С. В. Башлай. Суми : СНАУ, 2020. 122 с.
5. Міністр аграрної політики та продовольства України. Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://agro.me.gov.ua>
6. Фінансове забезпечення розвитку сільських територій : конспект лекцій / уклад. С. В. Башлай. Суми : СНАУ, 2021. 93 с.